N. 1336.

CURRENDA VII.

A. D. 1867.

N. pr. 16.

Litterae invitatoriae Romam ad 2. Consistoria et ad celebrationem centenariae memoriae martyrii SS. AA. Petri et Pauli 29. Jun. 1867. nec non ad solemnitatem Canonisationis plurium Beatorum &c.

Litterae praelaudatae eo obtutu a sacr. Congregationis Concilio ad Nos datae, hujuscemodi sunt tenoris:

„Perillustris ac Rme Domine. Inter praecipuas gravioresque curas, quibus Apostolicum Summi Pontificis ministerium afficitur, ea jucundissima est, ut illustribus Christianae Religionis heroibus, quorum mors pretiosa fuerit in conspectu Domini, Sanctorum honorem, et publicum in Ecclesia cultum rite decernat. Porro, cunctis a Sacra Congregatione ritibus tuendis praeposita expletis actis juxta disciplinam ab Apostolicis Constitutionibus praescriptam, singulisque rationum momentis mature perpensis, SSmus D. N. PIUS PAPA IX in id consilii devenit, ut (quatenus tamen Omnipotentis dextera, prout sperare licet, impendentem arceat disperdatque tempestatem) mense Junio futuri anni 1867 duo semipublica habeat Consistoria. Iis vero peractis, Deo ac Deipara bene juvantibus, die 29 ejusdem mensis, qua festum quotannis agitur Beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ac insuper eodem tempore illud singulare eveniet, quod maxima laetitia recoletur centenaria memoria illius diei, qua Roma Sanctorum Principum glorioso est purpurata sanguine, in Sanctorum album solemni decreto referet Beatos Martyres, Confessores, ac Virgines, videlicet.

1. B. Josaphat Archiepiscopum Polcien Ruthenorum in Alba Russia, Martyrem;

2. B. Petrum d'Arbues ex Ordine Canonicorum Regularium S. Augustini, Hispaniarum Inquisitorem, et Canonicum Ecclesiae Metropolitanae Caesaraugustanae, Martyrem;

3. BB. novendecim Martyres Gorcomienses ad varios Ordines Regulares, ac etiam ad Clerum saecularem pertinentes;

4. B. Paulum a Cruce, Confessorem, Fundatorem Congregationis Clericorum Excalceatorum S. Crucis et Passionis D. N. J. C.;

5. B. Leonardum a Portu Mauritio Confessorem, Missionarium Apostolicum, ex Ordine Minorum S. Francisci strictioris Observantiae;

6. B. Mariam Franciscam a quinque vulneribus Virginem Professam Tertii Ordinis S. Petri ab Alcantera in Ditione Neapolitana;

7. B. Germanam Cousin, Virginem Secularem in Dioecesi Tolosana;

Itaque mihi, qui S. Consilio Tridentini Concilii interpreti ac vindici praefectus sum, a Sanctitate Sua ex majorum instituto mandatum est, ut sacris Catholici Orbis Antistitibus has darem literas, quibus laetissimum hujusmodi nuncium afferrem, unaque significarem, gratissimam eidem Sanctitati Suae rem facturos illos Episcopos, qui, dummodo ovibus sibi concreditis grave damnum non obveniat, nulloque alio peculiari ipsi distineantur impedimento, tempestive ad Almam hanc Urbem se se ferant memoratis semipublicis Consistoriis, tantaeque celebritati interfuturi. Enimvero Beatissimo Patri perjucundum erit videre fratres convenientes in unum simulque Sanctis hisce caelitibus in superna jam gloria receptis preces fundere, quibus iidem moti in tanto rerum civilium et maxime sacrarum discrimine et exitio victoriam de hoste maligno, et perennem tranquillitatem Ecclesiae militanti a Deo deprecentur et impetrent.

Ceterum animadvertere oportet, hanc esse mentem Summi Pontificis, ut quicunque huc proficisci putaverint, perinde habeantur, ac si Romanum iter suscipiant, ut officio visitandi Sacra Apostolorum Limina ex praescripto sa. me. Sixti V. incip. „*Romanus Pontifex*“ defungantur: idque eo magis, quod si ullum unquam tempus idoneum est, quo *patrum magistrorumque veritatis Petri ac Pauli sepulcra, fidelium animas illuminantia* (uti ajebat Theodoretus) adire ac venerari deceat, atque delectet, hoc profecto est, quo festivitas celebrari debet, quae juxta verba S. Leonis Magni „*praeter illam reverentiam, quam toto terrarum orbe promeruit, speciali et propria nostrae Urbis exultatione veneranda est, ut ubi praecipuorum Apostolorum glorificatus est exitus, ibi in die martyrii eorum sit laetitiae principatus.*“

Haec de meo munere erant Tibi, Amplissime Domine significanda; post haec nihil aliud mihi superest, nisi peculiares animi mei sensus ex corde testatos facere Ampl. Tuae, cui fausta omnia ac salutaria a Domino precor.

Ampl. Tuae

Datum Romae ex S. Congregatione Concilii die 8 Decembris Immaculatae Deiparae Conceptioni sacra 1866.“ Uti Frater P. Card. Caterini Prael. m. p.“

Exinde Fratres in Christo Dilectissimi! abunde intellexisti, quantae solennitates Romae ad finem mensis Junii a. c. celebrandæ sint, et ad quas Vester Praesul invitatur enixe. Quamvis Litteris tantis cohonestatus intentione flagrem visitandi iterum, prout 1863 anno limina Apostolorum, cohabitandique tantis solennitatibus, attamen officia muneris mei pastoralis, nec non solennitas in natalitio S. Joannis Cantii eodem ferme tempore in memoriam elapsorum 100 annorum a Canonizatione, celebranda, ad quam invitati sumus .... detinent me ab itinere etsi arduo, attamen glorifico. Nihilominus licet mansuri in Vestrum meditulio, cor non retrahimus ab illis Romae publicatis solennitatibus. Vestram concitandam esse censemus solicitudinem, ut ante festum SS. AA. Petri et Pauli populo fideli annutietis illas festivitates, quas recte circa et ipso die 29 Jun. a. c. Romae, illa residentia Principis

Apostoloruum et Successorum a saeculis 18. celebrabit; ac ipso festo graphice illas congregatis depingite, Vos atque gregem Vestrum Coelitibus ad majorem honoris gradum evectis commendate. Jnsuper ac praeprimis fundite preces ad Sanctos hos pro SS. Papa Pio IX. atque tota Ecclesia in tantis rerum calamitatibus constitutis, ut quantocyus pax et tranquillitas desuper descendat.

Tarnoviae 19. Mart. 1867.

Homilia Ven. Bedae Presbyteri super versu 24 Evangelii S. Mathaei Cap. XVI. „Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam et seguatur me“ pro meditatione sub Quadragesima, excitationeve sui aliorumque ad abnegationem ac portandam taliter crucem . . .

Veritas dicit: „*si quis vult post me venire, abneget semetipsum.*“ Quia nisi quis a semetipso deficiat, ad eum, qui super ipsum est, non appropinguat; nec valet apprehendere, quod ultra ipsum est, si nescierit mactare, quod est. Sed jam, qui se a vitiis abnegat, exquirendae ei virtutes sunt, in quibus crescat. Nam cum dictum est: *Si quis vult venire post me, abneget semet ipsum*, protinus adjungitur: *et tollat crucem suam, et sequatur me.*

Duobus etenim modis *crux tollitur*, cum aut per abstinentiam afficitur corpus, aut per compassionem proximi afficitur animus. Pensemus, qualiter utroque modo Paulus crucem suam tulerit, qui dicebat: *Castigo corpus meum, et in servitutem redigo; ne forte aliis praedicans, ipse reprobus efficiar.* Ecce in afflictione corporis audivimus crucem carnis; nunc in compassione proximi audiamus crucem mentis. Ait: *quis infirmatur, et ego non infirmor? Quis scandalizatur, et ego non uror?* Perfectus quippe praedicator, ut exemplum daret abstinentiae, crucem portabat in corpore, et quia in se trahebat damna infirmitatis alienæ, crucem portabat in corde.

N. 4520 ex A. 1866.

I. Exemplar catechesis cum rudioribus e tomo II. „Katechizm dla dzieci wiejskich JX. B. Mich. Korczyńskiego“ de satisfactione post confessionem pag. 183.

(Continuatio ad Cur. VI. a. c.)

„§. 13. **Zadośćuczynienie.**“

In Currenda VI. supeditaveramus schema catecheseos cum cultioribus ex opere *Löfflerii*... de eadem materia ast longe uberius, sed nedum consummatum; nunc exemplar producendum esse ducimus pro Iis, qui opus hoc pernecessarium nedum possident, et 2. Rh. comparari potest, de eodem argumento:

„Nim kapłan da rozgrzészenie, naznacza on spowiadającemu się pokutę, czyli zadosyć uczynienie za grzéchy. Każe on mu albo modlitwy pewne, albo posty odprawiać, albo jałmużnę dać. Rozkazuje wrócić cudze, nagrodzić szkodę, pogodzić się z bliźnim; przyjść później do spowiedzi, być posłuszniejszém dzieckiem, pilniejszym sługą. Wszystkie te umar-

twienia, wszystkie uczynki, które kapłan czynić każe, zowią się pokutą, albo *zadosyć uczynieniem za grzechy.*

Pokutę potrzeba wypełnić *wiernie*, jak jest nakazaną, i to *niezwłocznie.* Należy sobie samemu *przydawać* pokuty, czy to w postach, czy w modlitwach; bo kapłan mając nieraz litość nad naszą słabością, daje *lżejszą pokutę*, jak zasługujemy. Nadewszystko trzeba z pokorą, z cierpliwością *przyjmować* z rąk pana Boga przykrości, które nas dotykają, jako to: choroby, prace ciężkie, brak w domu rzeczy nam potrzebnych; ofiarować to wszystko Bogu za grzechy nasze, za które daleko większej warci jesteśmy kary.

Kościół święty w tych czasach oprócz tego obchodzi się bardzo łaskawie przy pokucie. Dawniej wielkich grzeszników, np. zabójców, cudzołożników, złodziejów lat kilkanaście do kościoła nie puszczano. Odprawiali oni posty długie; nie wolno im było być na całej mszy świętej; nie bywali na zabawach żadnych. Trzeba tedy samemu sobie na tym świecie przydawać przykrości i umartwienia, aby mniej na drugim za grzechy swoje cierpieć.

Żadna zaś pokuta tyle się Bogu nie podoba, jak gdy kto dawne grzechy porzuci, a nowe lepsze życie prowadzić pocznie. Gdy był skąpym, niemiłosiernym, jak się stanie ludzkim łaskawym. Gdy rodziców nie słuchał, jeżeli po spowiedzi słucha każdego ich słowa. Gdy się kłócił wprzód, jeżeli potem jest cichym i zgodnym. Gdy był pysznym, jeżeli stanie się pokornym; z próżniaka pracowitym; z pijaka trzeźwym; z nieczystego statecznym, wstydliwym. Takie uczynki pokutne, najmilszym czynią Bogu pokutującego.

Nunc ita P. T. Auctor analytice tractat argumentum propositum ast brevissime, reliquendo Catechetae uberiora:

P. Co należy jeszcze czynić po spowiedzi?

O. Pokutę, albo zadosyć uczynienie za grzechy.

P. Czy to wszystko należy po spowiedzi czynić, co kapłan naznaczy?

O. Wszystko trzeba wypełnić.

K. Kapłan zastępuje w konfesyonale miejsce Chrystusa pana. Co osądzi, co rozkazuje, to trzeba wypełnić wiernie, prędko; bo to do naszego zbawienia potrzebne jest.

P. Czy należy sobie dodawać pokuty, umartwienia?

O. Należy sobie przydawać umartwienia.

K. Spowiednik nieraz ma wzgląd na słabe siły, na młode lata spowiadającego się przed nim. Trzeba tedy dodać sobie samemu pokuty, aby mniej cierpieć na drugim świecie. Starzy chrześcijanie srogie czynili dawniej pokuty przez lat dziesięć i dwadzieścia, nieraz przez całe życie. Jakże sobie nie przydać cierpienia, gdy kościół boży tak łaskawym jest na nas!

P. Czy choroba, praca ciężka może być pokutą, albo ubóstwo w domu i t. p. przykrości?

O. Mogą być, jeżeli je człowiek cierpliwie znosi i panu Bogu ofiaruje za grzechy swoje.

P. Co się Bogu w pokutującym najbardziéj podoba?

O. Kiedy grzechów dawnych poprzestanie, a lepsze życie zacznie."

II. Exemplar Instructionis tractandi veritates fidei Christianae modo catechetico — ex opusculo P. T. Josephi Weinkopf: „Angewandte Catechetik" pag. 36 . . in Cur. V. citato — super argumento:

„§. 12. Gott hat die Engel erschaffen, daß sie ihn erkennen, lieben, anbethen, ihm dienen, und die Menschen schützen sollen.

Wenn die Schüler die Beschaffenheit der Engel, so weit uns die Offenbarung darüber belehret, kennen gelernt haben; so sind sie dann mit der Bestimmung derselben bekannt zu machen. Auch diese kann nur aus der Offenbarung erkannt werden.

Der Krtechet bringe die Begriffe: erkennen, lieben, anbethen, dienen, schützen, bei, und setze die Vorstellungen: erschaffen, Engel, Gott, als bekannt voraus.

Um den Begriff, erkennen, beizubringen, lasse man die Schüler mehrere Dinge angeben, und bemerken, daß sie diese von einander unterscheiden, und wissen, welche Kennzeichen jedem derselben eigen sind. Darauf sage man: ein Ding von andern unterscheiden, und wissen, was demselben eigen ist, heißt das Ding erkennen. Man frage, wann die Engel Gott erkennen.

Dann führe man die Schüler zur Erkenntniß der Vorstellung: lieben. Man schildere lebhaft das Gute, welches Eltern ihren Kindern erweisen, und frage die Schüler, was sie fühlen, wenn sie sich ihre guten, wohlthätigen Eltern lebhaft vorstellen; — was sie ihren Eltern bei der Freude über dieselben zugleich zu machen wünschen. Dann bezeichne man diese Freude über andere, mit welcher das Bestreben, dieselben zu erfreuen, verbunden ist, und sage: an jemanden Freude haben, und demselben Freude zu machen suchen, heißt jemanden lieben. Man lasse sich angeben, wann die Engel Gott lieben. *)

Hierauf lehre man die Vorstellung: anbethen, kennen. Damit die Schüler zu dieser gelangen, müssen sie vorher die Vorstellung: ehren, besitzen. Man lasse sie deßwegen bemerken, daß jene aus ihnen, die der guten Eigenschaften ihrer Eltern eingedenk sind, und diese darum lieben, sich gewiß nichts in deren Gegenwart zu thun getrauen, das denselben mißfällig wäre; ja, daß sie vielmehr das thun, was ihren Eltern wolhgefällt. Dann erkläre

*) Qui *complacentio* seu *gaudio* in Deum fertur, utique frequenter de Eo cogitat, lubentur cum Eo (in oratione) loquitur; cavet, ne Eum offendendo gratia Ejus spolietur et si offenderit, contristatur et cum Eo quantocyus reconciliari desiderat &c. Amor est constans uniönis nisus, delectatio desuper &c.

man: vor jemanden sich nichts zu thun getrauen, das ihm mißfällig wäre; vielmehr das thun, was ihm wohlgefällt, heißt jemanden ehren.

Man lehre erkennen, daß wir jemanden desto mehr ehren, je weniger wir uns vor ihm etwas zu thun getrauen, was ihm mißfällig sein könnte, und je mehr wir uns bemühen, demselben wohlgefällig zu werden; daß wir endlich jenes Wesen auf's höchste ehren, vor dem wir uns am wenigsten etwas ihm Mißfälliges zu thun getrauen, und dem wir am meisten wohlgefällig zu werden streben. Nun sage man: ein Wesen auf's höchste ehren heißt, dasselbe anbethen. Man lasse sich sagen, wann die Engel Gott anbethen. *)

Um den Schülern den Begriff: dienen, beizubringen, darf man dieselben nur beachten lassen, daß mehrere Menschen andern befehlen können, und viele das Befohlene thun müssen. Man lasse das Merkmal, das jenen und diesen in Bezug auf einander zukommt, wohl beachten, und erkläre: jene heißen darum, weil sie andern befehlen können, deren Herren, diese aber, weil sie das Befohlene thun müssen, deren Diener Die Schüler werden leicht angeben können, was das heiße: die Engel dienen Gott.

Zu der Vorstellung: schützen, gelangen die Schüler, wenn man sie beachten läßt, was man thut, um manche Dinge vor Übeln zu bewahren. Z. B. Was thut der Mensch, um seinen Körper vor den übeln Eindrücken der Witterung zu bewahren? Was thut der Gärtner, um die jungen Pflanzen vor der denselben schädlichen Kälte zu bewahren? Hierauf sage man: etwas vor Übeln bewahren, heißt es schützen. Man fordere die Beantwortung der Frage, wann die Menschen von den Engeln beschützt werden.

Endlich schreite man zur Beibringung der geoffenbarten Erkenntnißgründe. Schülern der 1. Classe sage man geradezu, daß uns die heil. Schrift lehret, Gott habe die Engeln darum erschaffen, daß sie ihn erkennen u. s. w. Größeren gebe man die Schriftstellen in folgender Ordnung an: 1. Man erinnere dieselben an die merkwürdige Begebenheit bei der Geburt Jesu, daß nämlich ein Engel den Hirten auf dem Felde die Geburt des Erlösers verkündigte, worauf diese eine Schaar der Engel Gott loben hörten: „Ehre sei Gott in der Höhe, und Friede auf Erden den Menschen, die eines guten Willens sind.“ Hieraus lehre man einsehen, a) daß die Engel Gott erkennen; b) daß sie Gott anbethen; c) daß sie Gott lieben; d) daß sie Gott dienen. Weil aber die Engel dieses alles thun, so lasse man die Schüler daraus folgern, daß jene auch hierzu erschaffen sind. 2. Zum Beweise, daß die Engel da sind, die Menschen zu schützen, führe man die Stelle im Briefe an die

*) Si de Deo convenienter Ejus majestati cogitamus, sentimus, loquimur, sensa venerationis signis exprimimus honorificis... &c. sine dubio *honorem, venerationem, cultum divinum*, exhibemus.

Heb. 1. 14. an: „Sind nicht alle Engel Geister, zum Dienste derjenigen bestimmt, welche die ewige Seligkeit erben sollen.?" — Man frage: wer sind diejenigen, welche die ewige Seligkeit erben sollen? Zu wessen Dienste sind also die Engel bestimmt, weil die Schriftstelle sagt: Sind die Engel u. s. w.? Wenn aber die Engel zum Dienste der Menschen bestimmt sind, wovor sollen sie die Menschen bewahren? Was heißt nun das: etwas vor Übeln bewahren? Was sollen daher die Engel thun, weil sie die Menschen vor Übeln bewahren sollen, und dieses schützen heißt? — Schülern der III. Classe könnte etwa noch 3. die Stelle im 102. Psalme 20. beigebracht werden: „Lobet den Herrn, ihr alle seine Engel, die ihr mächtig an Stärke seid, seine Befehle auszurichten, seiner Stimme und seinen Gebothen zu gehorchen."

Endlich lasse man sich von größeren Schülern angeben, (den kleineren sage man es) daß die Engel, von welchen die Menschen beschützt werden, Schutzengel heißen.

Practische Anwendungen. 1. Wir sollen die Engel ehren, und ihnen dadurch wohlgefällig zu werden streben, daß wir deren gute Eigenschaften nachahmen. 2. Wir sollen daraus, daß Gott die Engel zu unserem Schutze bestimmet hat, erkennen, wie sehr er uns liebe, und wie sehr wir verpflichtet seien, seine unendliche Liebe durch Gegenliebe zu erwiedern, und diese durch willigen Gehorsam zu zeigen. 3. Wir sollen auf die Einsprechungen unserer Schutzengel hören, und ihnen durch deren Befolgung Freude machen denn sie nehmen Theil an unserem Schicksale, da es bei Lukas 15. 10. ausdrücklich heißt: „Es wird eine große Freude sein bei den Engeln Gottes über einen Sünder, der Buße thut." 4. Wir sollen die Engel um ihre Fürbitte bei Gott anrufen, um dadurch unsere Achtung vor jenen, und unsere Niedrigkeit vor diesem zu erkennen zu geben u. s. w."

L. 177.

WYKAZ rzeczy do Kościołów parafialnych Dekanatu Makowskiego, częścią przez XX. Plebanów, częścią przez Parafian sprawionych, dotychczas niewykazanych; oraz przy tychże Kościołach i budynkach plebańskich podjętych reparacyi, i t. d. sporządzony w czasie wizyty dekanalnéj w miesiącach Wrześniu i Październiku 1866 odbytéj.

(Ciąg dalszy do Kur. V. r. b.)

XI. Przy Kościele w Zawoi: *(Dokończenie):*

7. W roku 1864 kupił Wojciech *Gassek* z żoną swą za kwotę 45 złr. cztery lichtarze cynowe przed ołtarz P. Jezusa ukrzyżowanego.

8. W roku 1864 sprawiła Pani *Alkierowa* wdowa pas do dzwonka przy zakrystyi z włóczki na kanwie pięknie zrobiony z przyrządem... wartości 7 złr.

9. W roku 1865 sprawił Wojciech *Żywczak* 2 obrazki w kościele zawieszone ś. Jacka i N. M. Panny Częstochowskiéj...

10. W roku 1865 sprawiła żona Jana *Polaka* obrus na ołtarz za 2 złr. 30 c.

11. W roku 1865 nową szkołę w gminie Skawica do Zawoji należącej wybudowała taż gmina swym własnym kosztem — grunt pod ten dom szkolny ofiarował wieczyście włościanin tamtejszy Józef *Trzebuniak*, a na utrzymanie Nauczyciela ofiarowała gmina Skawica Deklaracyją swoją solenną z dnia 8. Listopada 1864 w c. k. Urzędzie powiatowym w Makowie przyjętą i uchwaloną pensyją roczną w kwocie 150 złr.

12. W roku 1866 sprawił Jan *Zaremba* włościanin i parafianin tutejszy za 45 złr. 45 c. dla tutejszego kościoła statuę Matki Boskiéj z feretronem robotą sznycerską — po części malaserowaną do noszenia przy uroczystościach na processyjach.

13. W roku 1866 sprawił Wojciech *Makoś* włościanin i parafianin tutejszy ławkę do kościoła pokostową farbą malowaną za 9 złr.

14. W roku 1866 zapisało się z Wiednia przez kupca z Biały P. Fiałkowskiego pająka ozdobnego do tutejszego kościoła. Fundatorami tego pająka są spadkobiercy po śp. Klemensie *Kudzi* stryju swojim bracia Wojciech i Klemens *Kudzia* w cenie 120 złr.

15. W roku 1866 pokryto nowym dachem przednią część kościoła nad presbyteryum oraz wieżę kościelną i wprawiano nowe progi kościelne i niektóre podkłady do ławek kościelnych — tudzież wyreperowano dach na parkanie cmentarza kościelnego. To uczyniła Konkurencya wydawszy preliminowaną kwotę 160 złr.

16. W roku 1866 sprawił JKs. *Pleban* 2 płócienne komże dla ministrantów heklowanemi koronkami dołem obszyte . . . za 4 złr. 50 cnt.

17. W roku 1862 wystawiono kąpielnię z tuszownią na rzéczce „Jastrzębka“ zwanéj — przez ogród plebański płynącéj. Na to ofiarował JW. Imci P. hrabia Maurycy Saintgenois z lasów swych Babiogórskich w wartości 32 złr. $58^5/_{10}$ cnt. JKs. Warzecha wydał na majstra i inne do tego potrzeby . . . . . 32 złr. 5 cnt. razem: 64 złr. $63^5/_{10}$ cnt.

18. W roku 1863 sprawiono Ambonę do kazań letnich z przyczyny ciasnego dla objęcia ludności kościoła na cmentarzu miewanych. JKs. Pleban Warzecha na takową wydał . . . . 12 złr. (*Dokończenie nastąpi.*)

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 8. April. 1867.

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis.

JOANNES FIGWER, Cancellarius.

Tarnoviæ. Impensis Consistorii, typis Anastasii Rusinowski, 1867.